

11. Գ. Ս. Ըանգրէտի: — «Տառապանք», կամ անգրեականական թիւթարաց եւ Հայոց արշաւով իրարու օգնելու սովորութիւնը. էջ 69—70:
12. Գ. Էֆէրէի: — Գողթագական աւանդութիւն Նովոր լինի վայ (Գանձակ գաւառին մէջ). էջ 71—72:
13. Ե. Իւրաշիւ: — Աւանդին կրթութիւն Հայոց ի Զանդիք. էջ 73—76:
14. Գ. — Զանդիքին մէջ Իստրոն Տանքալըոց ստորաբաժանութիւնը. էջ 84—85:
15. Ե. — Հայ զօրաց մէ. էջ 86—89:
16. Ե. Ս. Գալուշի: — Հայ զօրացներ. էջ 77—83:
17. Ե. Ս. Կալուշի: — Զուարճակ վեպի Շաւմարու Հայոց. էջ 129—135:
18. Թ. Ն. Կալուշի: — Հայ զօրացներ Շաւմարու գաւառին. էջ 141—231:
19. CHANTRE, E. — De Beyrouth a Tiflis: Tour du Monde, 1889, p. 209—304.
- [Շանթ: — Պէրսութեն Տիգրան. ուղեգրութիւն մ'Արարոց, Միջագետք եւ Մեն Հայոց: — Քննարկ. ՄԼԻ, 1890, թ. 8:]
20. CONYBEARE, FRED. C. — On the ancient Armenian versions of Plato: Class. Rev. III. No. 8, p. 340—343.
- [Կոնբէր: — Պլատոնի գործաց հայ թարգմանութեանց վերջ: — Թիւրք. Հոգեւ. ՄԼԻ. 1890, թ. 7:]
21. — Armenia and Armenians: National Review, London, 1889, November.
- [Նոն: — Հայաստան եւ Հայոց:]
22. ЕТНОГРАФИЧЕСКОЕ ОБОЗРЕНИЕ. (Ազգագրական Հանդէս: Հրո. Ն. Կանդուր). Հոր. Ս. եւ Բ. Մուսիւն. 1889, էջ 182 եւ 239: [Վերջ մէջ են:]
23. ա. Ք. Ն. Անիւսի: — Արարոցի Հայոց հարստացում սովորութիւնը. Հոր. Ս. էջ 77—91:
24. Բ. Պ. Միւսիւն: — Իրանական զուգաց քաղաք Կալուսի մէջ. Հոր. Բ. էջ 1—35:
- (Շարանաւիւթ.)

ՄԱՅԻՆԱԿԱՆ

ՆԱՐԱՆԱԿԵՐ

Թանկագին մանկակայ մը:

Պէրսութի եւ Գամանկոսի միջավայրը գիւղի մը մօտ՝ բնական այլի մը մէջ ոսկին եւ արծաթին շինուած եւ պատուական քարերով զարդարուած մահճակալ մը գտնուեցաւ: Մահճակալին վայր անդիքերէն լեզուաւ զրուած մը կայ, որմէ կ'երեւայ՝ որ այն մահճակալը Անգղիոյ Էնեթոր թագուհւոյն է, զոր վասն ապահովութեան հոս պահէր եւ Եստուարդ Ս. 1272ին այն տեղէն մեկնած միջոցին: Մոյն մահճակալը այժմ Օսմանեան պետութեան ձեռքն է:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Դուռն վրային թռչնոց սննդ մանկակայ:

Չուոց վրային թռչնոց սննդ մանկակայ Նշան ունենալը կրնայ մեծապէս օգտակար ըլլայ: Այսինչաւով կրնանք այժմ ըստ կամի, արու կամ էդ ձուեր թիւսի դնել՝ որ ցարդ բախտի թողուած էր, եւ այս գիւսին հաւարութեան համար անհշտն իր չէ: M. Genies Գաղղիացին կը կարծէ թէ բնութեան այս գաղանիքը պարզած ըլլայ, եւ այս նկատմամբ,

Բարիկի Գիտութեանց Տեմարանին հետեւեալ կը հարգորդէ. «Այս թռչուն բովանդակող ձուս որսառայր կողմը փոքր խորշեր եւ փոթեր կ'ունենայ, ընդհանրապէս այն ձուերն որոնցմէ էդ թռչուններն յառաջ կու գան, երկու կողմանէ ալ սղորի եւ կոր են»: Տեսնենք թէ փորձը այն նշանին անհրկեղ ըլլալը պիտի հաստատեն: Հաւաքողը շատ դիւրաւ եւ առանց ծախսի կրնան փորձել:

ՄԱՐԱՆԱԿԵՐ

Աղանմանի մարդունը:

Աղանմանը շատ քիչ տեղ կը գտնուի. այս պարագային կը յարուցանէ խորի մը՝ թէ ուսով կը ծնանի աղանմանը: Աղանմանը յայտնի է որ զուտ ածխածնէ կը զոյնայ, մինչ ուրիշ պատուական քարեր բաղադրեալ կ'ըլլան: Գիտութիւնն ալ շատ աշխատած է աղանմանի ծագումը գտնելու, բայց առանց որոշիչ հետեւութեան հասնելու: Ցախաւին ցայտը կը դրեն թէ աղանմանը որտէ ծնւին եւ բարեխառնութեան աստիճանը մէջ փակալ անկանիքներէ յառաջ եկած ըլլայ: Հարուստին Ափրիկէի աղանմանաբերութիւնը գրեթէ 30 ասորիէ ի վեր կը պեղուին, բայց գիտական խաղաղութիւնը շատ ուշ սկսան ըլլալ: Այս բովանդակ մանկերութեան անհետին կերպով մը չի կրնար խնայուիլ մէջը թաղուած գտնել, ուղ հետզհետէ պեղելով խնայուեցաւ՝ որ միայն «կապոյտ յատակի» կոչուած զանաւանային մէջ աղանմանը կ'ըլլայ: Այս «կապոյտ յատակը» ծագարանման բրածոյից խառնուրդ կը լեցնէ, իսկ բրածոյից եզերաց կողմերը խորխոր եւ կործանած կ'ըլլայ, նոսր շերտերէն նշաններ ալ կը տեսնուին: Կապոյտ յատակը կապուց է եւ օդը մէջ կը լուծուի, իսկ իւր մերձակայ բրածոյից կարծր է եւ չի օգահարի: Գրեթէ այնպէս կ'երեւայ թէ աղանմանը երկիրն խորքէն վեր դիմող արտադրարագէի հանք մ'ըլլայ: Այժմ կարծիք մ'ալ կայ թէ այս հանքը ժամանակաւ լուծուելով անոր մէջ փակեալ ածխածնի թուանքն ծնած ըլլայ աղանմանը: Բայց այս ալ վերինն պէս լոկ ինքեահանք գրութիւն մըն է: Անգղացի գիտնական մը մտադիր ըլլած է որ այս «կապոյտ յատակի» կոչուածին տեղէն ու բաղադրութիւնն ինչ ինչ օգտաբերութիւն հետ շատ մեծ նմանութիւն ունի: Կոր տառնա ալ առաւ գիտնականը որոշեալ միջոցի մը մէջ ինկած օգտաբերութիւն մէջ աղանմանը գտան: Ասով ցուցուեցաւ՝ որ կարելի է թէ այն աղանմանաբեր «կապոյտ յատակի» կոչուածն երկիրն խորքը միտած մեծ օգտաբար մ'ըլլայ, մանաւանդ որ աղանմանը իրօք օգտաբար նիւթերն է: Հոս յիշելու է որ 50 ասորի յառաջ Մոյտանպուսըր Պերլինի մէջ աղանմանը օգտաբար նիւթերէն հրատարակեալ որ օգտաբերութիւնն որ հրութեամբը՝ Այսպէս որեւէ երկու կարծիք զիստադրաբար դիմող գիտնականներն են, մին հրաբխական գրութեամբ. իսկ միւսն՝ օգտաբարային գրութեամբ:

